

5. Beleidsregel werken in, op of langs oppervlaktewaterlichamen

Kader

Keur

Op grond van artikel 3.3, eerste lid, aanhef en sub c is het verboden zonder vergunning van het college gebruik te maken van een oppervlaktewaterlichaam en beschermingszone door daarin, daarop, daarboven, daarover of daaronder werken te plaatsen of te behouden.

Begripsbepaling

Met werken wordt bedoeld alle door menselijk toedoen ontstane of te maken constructies met toebehoren. Zowel een constructie met als zonder fundering is een (bouw)werk.

Toepassingsgebied

Deze beleidsregel is van toepassing op alle oppervlaktewaterlichamen die (inclusief bijbehorende beschermingszones) opgenomen zijn in de legger, dan wel zijn vastgelegd op de bij de keur behorende kaart op grond van artikel 7.2 van de keur. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in primaire, secundaire en tertiaire oppervlaktewaterlichamen. De breedte van beschermingszone ter weerszijden van het oppervlaktewaterlichaam is vastgelegd in de legger en bedraagt 5 meter voor primaire en secundaire oppervlaktewaterlichamen en 2 meter voor tertiaire oppervlaktewaterlichamen.

Deze beleidsregel is niet van toepassing op werken waarvoor andere specifieke beleidsregels zijn opgesteld, zoals dammen met duikers, bruggen, kabels en leidingen, dempingen, steigers, enz. Deze beleidsregel dient om het watersysteem van het waterschap en de werking daarvan in de toekomst te garanderen.

Voor werken in oppervlaktewaterlichamen met bijbehorende beschermingszones buiten dan wel binnen de bebouwde kom gelden verschillende toetsingscriteria. Dit is mogelijk, omdat het onderhoud van het oppervlaktewaterlichaam binnen de bebouwde kom, wegens de aanwezige gebruiksfuncties aldaar, vaak varend wordt uitgevoerd. De noodzaak om in die gevallen een brede obstakelvrije zone aan de kant van de woningen te creëren is daarom niet nodig. Belangrijk is dat de werken de aanwezige beschoeiing niet extra belasten en dat de doorstroming van en de berging in het watersysteem in stand blijft.

Raakvlakken met ander beleid

Wanneer het oppervlaktewaterlichaam in de nabijheid van een waterkering is gelegen, moet rekening worden gehouden met de hiervoor geldende beleidsregels voor waterkeringen. Indien het oppervlaktewaterlichaam een vaarfunctie vervult (een vaarweg of ten behoeve van varend onderhoud), dient met de daarmee samenhangende afmetingen rekening te worden gehouden.

Doel van het beleid

Het doel van het beleid is het beschermen van de functies van het oppervlaktewaterlichaam als onderdeel van het totale watersysteem. Belangrijke aspecten daarbij zijn het in stand houden van doorstroming en bergingscapaciteit en het waarborgen van de normale onderhoudsmogelijkheden.

Motivering van het beleid

Hoofdpijnen van toe te passen afweging

Het waterschap is verantwoordelijk voor het functioneren van het watersysteem. Om dit te kunnen waarborgen voert het waterschap onderhoudstaken uit en toetst of bij de aanleg van werken ter plaatse van oppervlaktewaterlichamen en in beschermingszones voldaan is aan de algemene en specifieke criteria.

Over het algemeen geldt dat het aanleggen van werken ter plaatse van dan wel in de beschermingszone van een oppervlaktewaterlichaam negatieve gevolgen kan hebben voor het functioneren van het watersysteem. De waterberging kan door de aanwezigheid van werken worden verminderd en de aan- en afvoer van water kan worden belemmerd. Werken op de kant (in de beschermingszone) kunnen de constructie en stabiliteit van de taluds en eventuele oeverbeschermingsconstructies aantasten. Daarnaast kunnen werken een negatief effect hebben op de waterkwaliteit bijvoorbeeld doordat er mogelijk stoffen uitlogen uit de constructie. Het ecologisch functioneren van een water kan ook door een werk worden belemmerd bijvoorbeeld doordat het een barrière vormt voor migratie van bepaalde diersoorten.

Tevens kunnen werken het onderhoud vanaf de kant belemmeren. Een obstakelvrije onderhoudsstrook en/of beschermingszone, zoals in de legger bepaald, is een voorwaarde voor doelmatig regulier of groot onderhoud. Hiervoor is een aantal redenen te noemen. Zo zijn de onderhoudsmachines die vaak worden gebruikt, dermate breed en zwaar van uitvoering, dat met het oog op een veilige werksituatie de machines al circa 1 meter uit de insteek moeten rijden om het werk te kunnen uitvoeren. Dit is noodzakelijk om voldoende zicht op het werk te hebben en om te voorkomen dat de stabiliteit van het talud in het gedrang komt. De machines die worden gebruikt, zijn uitgerust met een contragewicht aan de achterzijde, dat tijdens het werk circa 1 meter buiten het rijgedeelte van de machine steekt en zo schade kan aanrichten aan zaken, die binnen 5 meter of minder uit de insteek staan. Een bouwwerk dat op vier meter uit de insteek staat, kan zo nog steeds een belemmering vormen voor het uitvoeren van het onderhoud.

Een bijzonder aspect vormt de aanwezigheid van bouwwerken in de directe omgeving van verbindende leidingen/duikers. Deze zijn vaak langer dan een dam met duiker en zijn bedoeld om een verbinding tussen twee oppervlaktewaterlichamen te bewerkstelligen. De werking van deze leidingen dienen nu en in de toekomst te worden gewaarborgd. Dit betekent dat vervanging van de leiding op deze plaats mogelijk moet zijn. Hiervoor is een strook van vrije ruimte naast de leiding nodig voor ontgraven, sleufbemaling en aan- en afvoer.

Tenslotte heeft de ervaring geleerd dat bij smallere obstakelvrije zones een deel van het maaisel en specie dat op de kant wordt gezet, via het talud weer terug in het water glijdt. Deze problemen doen zich voor bij bouwwerken, zoals kassen, muren, schuurtjes, enzovoorts en bij dicht op elkaar aangeplante bomen, zoals windsingels. Het waterschap gaat daarom terughoudend om met het verlenen van vergunningen voor (bouw)werken. Een verzoek tot vergunning zal worden getoetst aan bovenstaande belangen van het waterschap.

Toetsingscriteria

Onderhoud

- Om de bereikbaarheid van kunstwerken te waarborgen mogen objecten binnen keurzones niet worden geplaatst binnen een straal van 10 meter van het kunstwerk, gemeten zowel naar boven- als benedenstroomse richting.

- Bij verzoeken om vergunning voor het plaatsen van objecten langs beduikerde primaire oppervlaktewaterlichamen, kan in principe vergunning worden verleend tot 5 meter vanuit de zijkant aan weerszijden van de duiker. Binnen deze 5 meter wordt géén vergunning verleend.

- Vervanging van aanwezige bouwwerken: Indien de aanvraag een vervanging van een al aanwezig bouwwerk betreft zal dit worden getoetst als een nieuwe situatie.

- Om de vaarfunctie van het water te waarborgen, kan het waterschap aanvullende eisen over de vaartechnische infrastructuur en/ of nautische veiligheid en bevaarbaarheid stellen.

- Opneembare werken dienen op eerste aanzegging van het waterschap binnen de eventuele overeengekomen periode opgenomen te worden.

Stabiliteit Talud

- Bouwwerken langs een water kunnen alleen worden toegestaan als zij de stabiliteit van het talud niet aantasten. Dit voorkomt inzakking en daardoor stremmingen in de doorstroming van het water. De stabiliteit kan ondermeer in gevaar komen door:

- o Schaduwwerking. De kwaliteit van de grasmat wordt benadeeld door schaduwwerking. Hierdoor neemt de kwaliteit en sterkte van de grasmat op het talud af (vermindering oppervlaktedichtheid en doorworteling). Dit vergroot de kans op erosie.

- o Belastingtoename. Het bouwwerk oefent een zekere druk uit op de ondergrond. Door deze belastingtoename kan het gebeuren dat het talud instabiel wordt en vervolgens het cirkelvormig glijvlak gaat afschuiven. Het ter compensatie aanbrengen van beschoeiing wordt niet toegestaan. Beschoeiing is wel toegestaan c.q. vereist indien de samenstelling van de bodem waaruit het talud bestaat uit zich zelf niet voldoende stabiliteit bezit bijv. zandgronden.

Een vergunning kan worden verleend als aan één van onderstaande criteria wordt voldaan:

- Het werk gefundeerd is onder het niveau van het waterbodempromiel of;

- De 30° lijn (hoek ten opzichte van de horizontale lijn) van het meest nabij gelegen punt van de fundering niet kruist met het natte profiel van het oppervlaktewaterlichaam.